

Utbildningsdepartementet
u.eu.forskning@regeringskansliet.se
Jessica.Umegard@regeringskansliet.se
Thomas.Neidenmark@regeringskansliet.se

IVL Svenska Miljöinstitutets remissvar på:

EU:s ramprogram för forskning och innovation

IVL Svenska Miljöinstitutet (kort IVL), som ägs av Stiftelsen Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning (SIVL), är ett fristående och oberoende forskningsinstitut som bedriver forskning och innovation inom miljö- och hållbarhetsområdet, för att stärka svensk konkurrenskraft och den gröna omställningen.

IVL har följande yttranden, som svarar på de frågeställningar som efterfrågades i inbjudan:

- *Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka excellent europeisk forskning och innovation?*
 - De ökade anslagen, nästan en fördubbling, ger en bra och stabil grund och kan potentiellt stärka europeisk forskning och innovation, förutsatt att medlen hanteras effektivt och för rätt ändamål.
 - De ökade anslagen bör dock inte ske på bekostnad av att de nationella anslagen i Sverige (eller de andra medlemsländerna generellt) minskar, för då är risken uppenbar att den excellenta europeiska forskningen och innovationsförmågan inte når sin fulla potential.
 - Villkoren för EU-finansiering måste i högre grad täcka forskningsaktörernas kostnader, annars minskar möjligheterna till excellent forskning pga. att en del aktörer inte har råd att delta, och för att det kräver stora resursinsatser och administration för att komplettera finansieringen för att täcka den verkliga kostnadsbilden. Bristande kostnadstäckning påverkar idag de europeiska, och i synnerhet de svenska forskningsinstitutens, deltagande i ramprogrammen mycket negativt.
 - Det är generellt positivt med införandet av en Pelare IV för att stödja utvecklingen av ett enhetligt europeiskt forskningsområde (ERA), inklusive forskningsinfrastruktur, för ökad excellens och genomslagskraft. Dock, införandet skapar ytterligare en möjlighet som måste hänga ihop med de övriga pelarna på ett effektivt sätt och det kommer inte ske med automatik.

- *Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka synergier mellan europeisk och svensk forskning och innovation?*
 - Det finns ingenting i förslaget som hindrar att dessa synergier kan uppstå, men om de kommer att ske beror i hög utsträckning på hur den svenska forsknings- och innovationspolitiken utvecklas, och därmed vilken styrning och ramverk de svenska finansierarna har att förhålla sig till.
 - Synergier kan antas öka om de svenska forskningsfinansierarna konsolideras, i enlighet med tidigare FoFin-utredningen. Nu upplevs en hel del fragmentering hur de olika finansierarna hanterar, stödjer och finansierar olika delar inom EU-finansieringen. Synergier kan nås om den svenska FoI-politiken strategisk riktar in sig på exempelvis förberedande byggande av forskningsmiljöer som har god beredskap för deltagandet, stödja nätverksaktiviteter och vidareutveckla påverkanskulturen vad gäller prioriteringar i EUs forskningsprogram. Synergier inom innovation kräver större deltagande av parter som är vana att engagera industri och näringsliv i hög utsträckning. För svensk del betyder det behov av insatser för en större medverkan från svenska forskningsinstitut.
- *Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka samarbete mellan akademi och privat sektor?*
 - Det beror helt på hur villkoren i utlysningen formuleras. Fokus på ökad konkurrenskraft är bra och nödvändigt för Europa, men om det görs utan att forskningsaktörerna får en betydande delaktighet så riskerar vi att på sikt minska konkurrenskraften eller få snedvriden konkurrens inom Europa. Forskningsaktörerna är en garant för att kunskapsuppbyggnaden sker på ett oberoende, strukturerat och systematiskt sätt, och forskningsaktörerna sprider dessutom kunskapen brett och bygger vidare på kunskaperna i nya möjligheter och projekt.
 - Stärk institutsverksamheten i medlemsländerna eftersom de är en naturlig brygga mellan akademi och privat sektor, i syfte att stärka forskning- och innovationsförmågan, och låt forskningsinstitutet koordinera och driva projekten inom Pelare II, vilket stärker samarbetet mellan akademi och privat sektor betydligt.
- *Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka det svenska deltagandet i ramprogrammet?*
 - Det finns ingenting i förslaget som hindrar svenskt deltagande, men även detta beror i hög utsträckning på hur den svenska politiken agerar för att detta skall ske, se ovan, och vilken styrning och möjlighet de ger de svenska finansierarna.

- De svenska finansiärerna kan i de nationella utlysningarna i större utsträckning ställa krav på uppskalning och hur det nationella projektet avser jacka in i, eller vara förberedda för, kommande EU-utlysningar/EU's agenda.
- *Vilka delar i förslaget bedöms extra viktiga att värna respektive mota vid kommande förhandlingar?*
 - Sverige bör värna om att villkoren för EU-finansiering i högre grad måste täcka forskningsaktörernas verkliga kostnader, så att vi får en rimlig möjlighet att öka deltagandet. Det medför en högre effektivitet både ur den enskilda forskningsorganisationens perspektiv samt de statliga forskningsfinansiärernas synvinkel.
 - Sverige bör också värna om att villkoren för EU-finansieringen är enkel och i så hög grad som möjligt likformig. Varje program eller utlysning med egna villkor kräver merarbete för organisationerna som söker medel, och minskar därmed effektiviteten.
 - Sverige bör stödja förslaget om en ökad, nästan dubblad budget, förutsatt att det inte görs på bekostnad av minskad nationell finansiering. Ökad finansiering leder till ökade forsknings- och innovationsinsatser, och är en bra investering för att öka Sveriges konkurrenskraft och gröna omställning.
 - Sverige bör stödja strukturen med 4 pelare enligt förslag, men säkerställa att implementationen görs effektivt och skapar synergier mellan pelarna.
 - Sverige bör stödja förslaget om ökad konkurrenskraft, men inte på bekostnad av långsammare grön omställning. Dessa måste gå hand i hand eftersom en långsammare omställning skapar utmaningar som är kostsamma att hantera.
 - Sverige bör stödja förslaget att FP10 förblir ett oberoende forsknings- och innovationsprogram – och inte blir sammanslaget med europeiska konkurrenskraftsfonden (ECF), för att inte riskera att konkurrenskraften görs på bekostnad av långsammare grön omställning.

Med vänlig hälsning,

Stefan Pettersson
Forskningschef
IVL Svenska Miljöinstitutet AB